

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ,
नेहरू सामाजिक शास्त्रे विद्यास्थान

एम. ए.

गृहपाठ

अर्थशास्त्र

सूचना- १.सर्व प्रश्न अनिवार्य

२.प्रत्येक प्रश्नास १० गुण आहेत .

एम.ए भाग - १, सत्र - १,3w

सामाजिक शास्त्राचा आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन - id -१०१

प्रश्न .१.अंतर्विद्याशाखीयता म्हणजे काय ?अंतर्विद्याशाखीयतेचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा ?

प्रश्न .२. सामाजिक शास्त्रे अंतर्गत असलेल्या विविध विद्याशाखांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा :?

प्रश्न . ३ .लो.टिळकांच्या स्वराज्य संकल्पनेची आर्थिक बाजू स्पष्ट करा ?

प्रश्न .४ .लो .टिळकांच्या चतुःसुत्रीतील स्वराज्य हि संकल्पना आणि बहिष्कार व स्वदेशी हि आर्थिक सूत्रे यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा ?

सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्र भाग-1,ECBCS -१११

प्रश्न .१ .मागणीची लव चिकता म्हणजे काय ? वस्तूच्या मागणीची लवचिकता ठरविणारे घटक सांगा ?

प्रश्न .२. अभिव्यक्त पसंती सिद्धांताची टीकात्मक चर्चा करा ?

प्रश्न .३. आकृतीच्या साहाय्याने पूर्ण स्पर्धेत मूल्यनिश्चिती कशी होते , याचे स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न .४. मक्तेदार स्पर्धेतील अल्पकाळ समतोलाच्या अवस्थांची टीकात्मक चर्चा करा ?

वृद्धी आणि विकासाचे अर्थशास्त्र - भाग-1, ECBCS -११२

प्रश्न. १ .आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास या संकल्पना विशद करा ? व त्यातील फरक स्पष्ट करा ?

प्रश्न .२. मानवी विकासाची संकल्पना विशद करा .मानवी विकास कसा मोजता येतो ?

प्रश्न .३. लुईस यांच्या कामगारांच्या अमर्यादित पुरवठ्याच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा

.प्रश्न . ४. असमतोल विकासाच्या सिद्धांताची आणि त्यातील गुण दोषांची चर्चा करा

कृषी अर्थशास्त्र भाग -1-, ECBCS -११३

प्रश्न .१ .कृषी अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? कृषी अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा .

प्रश्न .२. शुल्ट्झच्या कृषी विकासासंबंधी सिद्धांताचे परीक्षण करा .

प्रश्न .३ .भारतातील भूसुधारणाविषयक उपायांचे टीकात्मक चर्चा करा .

प्रश्न .४ .भारतातील खालील शेती पद्धतीचे परीक्षण करा .

१) .शेतकरी शेती पद्धती

२) .कंत्राटी शेती पद्धती

औद्योगिक अर्थशास्त्र भाग -1,-ECBCS -११४

प्रश्न .१. औद्योगिक संघटनेचा अर्थ लिहा. त्याचे प्रकार स्पष्ट करा .

प्रश्न .२ .उद्योगाच्या स्थानीयीकरणाबाबतचा वेबरचा सिद्धांत टीकात्मक स्पष्ट करा .

प्रश्न .३ .उद्योगाच्या स्थानियकारणाचा अर्थ सांगा. व स्थानियकारण निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा .

प्रश्न.४. भारतातील प्रादेशिक उद्योगांच्या विकासातील असमतोलता स्पष्ट करा .

एम.ए भाग - १, सत्र - 2

सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्रीय द्रुष्टिक्रोन-E भाग-2, CBCS -२११

प्रश्न .१ .एरो यांचा अशक्यता सिद्धांत स्पष्ट करा .

प्रश्न .२. बॉमेलच्या विक्री महत्तमीकरण प्रतिमानाची टीकात्मक चर्चा करा .

प्रश्न ३. भाटक व नफा यातील फरक स्पष्ट करा .भाटकाच्या आधुनिक सिद्धांतांचे टीकात्मक परीक्षण करा .

प्रश्न .४. मक्तेदार स्पर्धेतील अल्पकाळ समतोलाच्या अवस्थांची चर्चा करा .

वृद्धी आणि विकासाचे अर्थशास्त्र भाग -2, ECBCS -२१२

प्रश्न. १ .दारिद्र्याची संकल्पना विशद करा .केवळ दारिद्र्य आणि सापेक्ष दारिद्र्यात फरक सांगा

प्रश्न.२ .आर्थिक विकासात शेतीक्षेत्राच्या विविध प्रकारच्या योगदानाचे वर्णन करा .

प्रश्न .३ .आर्थिक विकासामध्ये विदेशी व्यापाराचे योगदान स्पष्ट करा .

प्रश्न .४ . आर्थिक विकासाच्या प्रक्रियेत वित्तीय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा .

कृषी अर्थशास्त्र भाग -2, ECBCS -213

प्रश्न .१ .ग्रामीण पतपुरवठा करणाऱ्या संस्थांची चर्चा करा .

प्रश्न .२ भारतातील कृषी मालाच्या विपणन व्यवस्थेसमोरील समस्या सांगून त्यावरील उपाय योजनांची चर्चा करा .

प्रश्न .३. भारतातील कृषी माल किंमत धोरणाची टीकात्मक चर्चा करा

प्रश्न .४ .शेतीचा निरंतर विकास म्हणजे काय ? निरंतर विकास निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा .

औद्योगिक अर्थशास्त्र भाग-2, -ECBCS -२१४

प्रश्न.१. भारताच्या औद्योगिक धोरणांची टीकात्मक चर्चा करा .

प्रश्न.२ .भारतातील खासगी क्षेत्राची टीकात्मक चर्चा करा .

प्रश्न.३ औद्योगिक वित्ताची गरज सांगून त्याचे प्रकार सांगा .

प्रश्न .४ .भारतातील लघु उद्योगांच्या.विकासाचा आढावा घेऊन त्यांच्या समस्या सांगा .

एम.ए भाग 2, सत्र -3

समग्रलक्षी अर्थशास्त्र भाग -1,ECBCS -३१1

प्रश्न १ .राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय ? ते मोजणाच्या पद्धती स्पष्ट करा .

प्रश्न २. केन्सच्या उपभोगाच्या मानसशास्त्रीय सिद्धांतांची टीकात्मक चर्चा करा .

प्रश्न ३ .टिपा लिहा .ए).त्वरक ब) गुणक

प्रश्न ४. पैसा म्हणजे काय ? पैशाच्या घटकांची (एम १तेएम ४)व पैशाच्या केन्सचा व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत टीकात्मक आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा .

संशोधन पद्धती भाग -1,ECBCS -३१2

प्रश्न १. आदर्श सामाजिक संशोधनाचे वैशिष्ट्ये सांगून भारतामध्ये सामाजिक संशोधनात येणारे अडथळे स्पष्ट करा .

प्रश्न .२ .संशोधन आराखड्याचा अर्थ सांगून त्याचे कोणतेही दोन प्रकार स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ .नमुना निवडीचा अर्थ सांगून आदर्श नमुना निवडीचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ पुढील नमुना निवड पद्धतींची चर्चा करा .

1). साधा यादृच्छिक नमुना निवड 2). स्तरित नमुना निवड

श्रमाचे अर्थशास्त्र भाग -1, ECBCS -313

प्रश्न.१ .विकसनशील देशातील श्रमाच्या बाजाराच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा .

प्रश्न .२. कामगारांच्या चलनशीलतेची कारणे आणि त्याचे परिणाम विशद करा .

प्रश्न .३. कामगारांची उत्पादकता हि संकल्पना स्पष्ट करा .ती कशी मोजता येते .

प्रश्न .४. चलन फुगवटा आणि वेतन यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

सार्वजनिक अर्थशास्त्र भाग -1, ECBCS-314

प्रश्न .१ .मिश्र अर्थव्यवस्थेतील सरकारच्या भूमिकेचे पृथक्करण करा .

प्रश्न .२. क्लब वस्तूंच्या सिद्धांताचे सिद्धांताचे टीकात्मक स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न .३ .शून्याधारित अर्थसंकल्पाचे तंत्र आणि त्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा .

प्रश्न .४ .दुहेरी कारधानाची समस्या स्पष्ट करा .

लिंगभाव आणि अर्थशास्त्र भाग -१, ECBCS -31५

प्रश्न १ .स्त्री अभ्यासाची संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याचे महत्व सांगा

प्रश्न २. मातृसत्ताक आणि पितृसत्ताक समाजातील स्त्रियांच्या दर्जाची आणि कर्तव्याची तुलना करा .

प्रश्न ३. भारतातील घटत्या स्त्री -पुरुष प्रमाणाच्या कारणांची चर्चा करा .

प्रश्न ४ .स्त्रियांच्या निर्णय घेणाऱ्या प्रक्रियेवर प्रभाव पडणाऱ्या विविध घटकांची चर्चा करा .

लोकसंख्याशास्त्र - भाग १, ECBCS -316

प्रश्न.१ .लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत टिकात्मकदृष्ट्या स्पष्ट करा .

प्रश्न.२ .विसाव्या शतकात जागतिक लोकसंख्येच्या वाढीतील कल विशद करा .

प्रश्न.३ .पुढील बाबी स्पष्ट करा .

1) प्रगत देशातील वय रचना

2).प्रगत देशातील लिंग रचना

प्रश्न.४. जननक्षमता म्हणजे काय ? जननक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा .

एम .ए भाग -२ , सत्र -४

समग्रलक्षी अर्थशास्त्र भाग -2,ECBCS -४११

प्रश्न.१. केन्सचा व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत टीकात्मक आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा .

प्रश्न.२ पैशाच्या मागणीसंबंधीचा विलियम बोमलचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा .

प्रश्न .३. भाववाढीची व्याख्या स्पष्ट करा. भाववाढीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा .

प्रश्न.४. व्यापारचक्र म्हणजे काय ? व्यापारचक्रावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी उपाय सांगा .

संशोधन पद्धती - भाग २,-ECBCS -४१२

प्रश्न .१ .सामाजिक संशोधनातील निरीक्षण पद्धतींची चर्चा करा .

प्रश्न .२. प्रश्नावलीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा .

प्रश्न .३ .दुय्यम तथ्यांचे विविध स्रोतांची चर्चा करा .

प्रश्न .४ .संशोधन अहवाल लेखनाचे विविध टप्पे सांगा .

श्रमाचे अर्थशास्त्र भाग -2,ECBCS -४१३

प्रश्न.१. भारतातील कामगार संघटना चळवळींचा वाढीचे वर्णन करा .

प्रश्न.२. भारतातील सामाजिक सुरक्षेच्या तरतुदींवर टीप लिहा .

प्रश्न.३. कामगार कल्याणाची संकल्पना ,त्याची व्याप्ती आणि उद्दिष्ट्यांचे स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न .४ .भारतातील कामगारांच्या विद्यमान कालातील मुख्य समस्यांचे वर्णन करा .

सार्वजनिक अर्थशास्त्र- भाग 2,ECBCS -४१४

प्रश्न १ .विदेशी कर्जाच्या स्रोतांचे आणि अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या त्याच्या परिणामांची वर्णन करा .

प्रश्न २ .विकसित आणि अविकसित देशांतील वित्तीय धोरणांच्या उद्दिष्ट्यांची चर्चा करा .

प्रश्न. ३ तुटीची वित्तपुरवठा पद्धती म्हणजे काय आणि आर्थिक विकासात तिची भूमिका कोणती

प्रश्न ४ .भारतातील केंद्राकडून राज्यांकडे वित्तीय साधनांच्या हस्तांतरणाच्या यंत्रणेचे वर्णन करा

.लिंगभाव आणि अर्थशास्त्र - भाग 2,ECBCS -415

प्रश्न १. विकसनशील देशात स्त्री कामगारांच्या पुरवठा आणि मागणीवर प्रभाव पडणारे घटक स्पष्ट करा .

प्रश्न २ .खास स्त्रियांसाठीच्या सामाजिक सुरक्षेच्या तरतुदी कोणत्या ?

प्रश्न ३. स्त्रियांना सामाजिक सुरक्षा पुरविण्यात स्वयंसेवी संस्थांच्या आणि स्वयंसहायता गटांच्या भूमिकेचे स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न ४ .स्त्रियांच्या सबलीकरणामध्ये पंचायतींच्या भूमिकेची चर्चा करा .

लोकसंख्या शास्त्र - भाग २,ECBCS -४१६

प्रश्न १. स्थलांतराची संकल्पना स्पष्ट करा . स्थलांतराचे प्रकार टीकात्मक दृष्ट्या स्पष्ट करा .

प्रश्न २. शहरीकरणाचा अर्थ सांगा .शहरीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करून त्याचा

लोकसंख्येवर होणारा परिणाम विशद करा .

प्रश्न ३. शहरीकरणाचा अर्थ सांगा.विकसित व विकसनशील देशात ग्रामीण ,शहरी लोकसंख्येतील वाढ व विभाजनाची चर्चा करा /

प्रश्न ४ .पुढील सहसंबंध स्पष्ट करा .

अ.लोकसंख्या व आरोग्य

ब .लोकसंख्या व पोषण

इतिहास

सूचना- १.सर्व प्रश्न अनिवार्य

२.प्रत्येक प्रश्नास १० गुण आहेत .

एम.ए भाग - १, सत्र - १,

सामाजिक शास्त्राचा आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन - id -१०१

प्रश्न.१. अंतर्विद्याशाखीयता म्हणजे काय ? अंतर्विद्याशाखीयतेचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा ?

प्रश्न.२. सामाजिक शास्त्रे अंतर्गत असलेल्या विविध विद्याशाखांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा :?

प्रश्न.३ .लो.टिळकांच्या स्वराज्य संकल्पनेची आर्थिक बाजू स्पष्ट करा ?

प्रश्न .४ .लो .टिळकांच्या चतुःसुत्रीतील स्वराज्य हि संकल्पना आणि बहिष्कार व स्वदेशी हि

आर्थिक सूत्रे यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा ?

इतिहासाचे सिद्धांत - HCBCS -१११

प्रश्न १. इतिहासाच्या विविध व्याख्या देऊन इतिहास म्हणजे काय ते स्पष्ट करा .

प्रश्न २. इतिहास व इतर शास्त्राचे संबंध स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ .ग्रीक रोमन इतिहासलेखनाबद्दल माहिती द्या .

प्रश्न ४ भारतीय इतिहासलेखनामध्ये मार्क्सवादी इतिहासलेखनाची योगदान विशद करा .

प्राचीन भारतातील संस्था आणि संकल्पना - HCBCS -११२

प्रश्न १. आधुनिक पूर्व काळातील भारताच्या इतिहासलेखनाची वापरल्या जाणाऱ्या विविध साधनांचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा .

प्रश्न २. भारतीय समाजातील प्रारंभिक वैदिक कालखंडापासून उत्तर वैदिक कालखंडापर्यंतच्या धर्मकल्पनांचा आढावा घ्या .

प्रश्न ३ . प्राचीन भारतातील राजव्यवस्थेचे स्वरूप समजून घेण्यासाठी कौटिल्याच्या अर्थशास्त्राचा ऐतिहासिक साधन म्हणून कितपत उपयोग होतो , याचे टीकात्मक परीक्षण करा .

प्रश्न ४ . इ.स.पू. सहाव्या शतकात नवीन धर्मपंथाचा उदय होण्यास कोणती सामाजिक व सांस्कृतिक परिस्थिती कारणीभूत ठरली , याचे विवेचन करा .

मराठ्यांची प्रशासनव्यवस्था - HCBCS - ११३

प्रश्न १. मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने यावर सविस्तर टिपण लिहा .

प्रश्न २ .मराठ्यांचे अष्टप्रधान मंडळ यावर चर्चा करा .

प्रश्न ३ . जनसामान्यांचा लोकप्रिय नेता म्हणून छत्रपती शिवाजीच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा

प्रश्न ४ . मराठी राज्याच्या उत्पन्नाची साधने आणि खर्चाच्या बाबी यावर सविस्तर टिपण लिहा

चीनचा इतिहास -(१८३९ -१९३५)-HCBCS -११४

प्रश्न १ .टाइपिंग बंडाची करणे सांगून टाईपिंगच्या कार्यक्रमाविषयी चर्चा करा .

प्रश्न २ .आधुनिक चीनचा निर्माता म्हणून डॉ. सन- यत्- सेनच्या कामगिरीचे वर्णन करा .

प्रश्न ३ . चॅंग कै शेकच्या आर्थिक व लष्करी सुधारणा थोडक्यात स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ . ४ मे १९१९ च्या चळवळीवर सविस्तर टिपण लिहा .

एम.ए भाग - १, सत्र - २

इतिहास लेखनशास्त्र - HCBCS -२११

प्रश्न १. इतिहासाच्या साधनांचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा .

प्रश्न २. अंतरंग व बहिरंग परीक्षण यांचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा .

प्रश्न ३. भारतीय इतिहासलेखनशास्त्रातील समस्यांचे विवेचन करा .

प्रश्न ४ . भारतीय इतिहासलेखनशास्त्रामध्ये (सबाल्टर्न) उपेक्षितांच्या इतिहासाचे योगदान सविस्तर स्पष्ट करा.

.मध्ययुगीन भारतातील संस्था आणि संकल्पना - HCBCS -२१२

प्रश्न १ . सामाजिक सुसंवाद साधण्याचा प्रयत्न म्हणून भक्तिपंथाचे परीक्षण करा .

प्रश्न २ . मुघल काळात राज्यसंस्थेच्या विकास कसा झाला याचे परीक्षण करा .

प्रश्न ३ . भारतीय मुस्लिम शिल्पशैलीच्या विकासाचा सोदाहरण आढावा घ्या .

प्रश्न ४ . मध्ययुगीन प्रादेशिक सत्ता म्हणून विजयनगर राज्याच्या गुणवैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा .

मराठ्यांचा सामाजिक आणि आर्थिक इतिहास - HCBCS - २१३

प्रश्न १ .मराठ्यांच्या सामाजिक जीवनाच्या विविध पैलूंची चर्चा करा .

प्रश्न २ . मराठेकालीन जमीन आणि महसूल प्रशासन व्यवस्थेचे परीक्षण करा .

प्रश्न ३ . मराठेकालीन वतनदारी व्यवस्थेचे टीकात्मक परीक्षण करा .

प्रश्न ४ . मराठेकालीन व्यापार - उदीमाचे स्वरूप स्पष्ट करा .

चीनचा इतिहास -(१८३९-१९३५)-HCBCS -२१४

प्रश्न १ . माओच्या लॉन्ग मार्च वर सविस्तर टिपण लिहा .

प्रश्न २ . चीनमधील यादवी युद्ध सविस्तर स्पष्ट करा . (१९४५ -१९५९)

प्रश्न ३ . "चीनमधील सांस्कृतिक क्रांति" सविस्तर टिपण लिहा .

प्रश्न ४. चीन- भारत संबंध यावर सविस्तर टीप लिहा . (१९४९ - २००६)

एम . ए - भाग - २ ,सत्र - ३

आधुनिक जगाचा इतिहास -(१८७० -१९४५)- HCBCS -३११

प्रश्न १ .पहिल्या महायुद्धाची कारणे स्पष्ट करा .

प्रश्न २ . रशियन राज्यक्रांतीच्या परिणामांची चर्चा करा .

प्रश्न ३ . राष्ट्र संघाचे स्वरूप व त्याच्या कार्यपद्धतीचे वर्णन करा .

प्रश्न ४ . दुसऱ्या महायुद्धाचे परिणाम काय झाले ?

आधुनिक भारताचा इतिहास (१८५७ -१९४७)- HCBCS-312

प्रश्न १. शीतयुद्धाच्या काळात झालेले विविध करार व संरक्षणात्मक तहाचे वर्णन करा .

प्रश्न २ .माओ त्से तुंग यांची चिनी साम्यवादी क्रांतीमधील भूमिका विशद करा .

प्रश्न ३ ." एकविसाव्या शतकातील माहिती क्षेत्रातील क्रांती" या विषयावर निबंध लिहा .

प्रश्न ४ . जागतिकीकरण संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करून त्याचे मानवी जीवनावर काय परिणाम झाले याचे विश्लेषण करा .

१९ व्या शतकातील आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास -HCBCS - ३१३

प्रश्न १. पेशवाईच्या अस्ताच्या वेळी महाराष्ट्रातील सामाजिक परिस्थिती स्पष्ट करा . हि सामाजिक परिस्थिती पेशवाईच्या अस्तास साहाय्यभूत झाली असे तुम्हास वाटते काय ? का ?

प्रश्न २. वासाहतिक राज्याच्या सुरवातीच्या कालखंडात महाराष्ट्रात झालेल्या प्रशासकीय आणि नोकरशाही संरचनेत झालेल्या बदलांचे परीक्षण करा .

प्रश्न ३ . वासाहतिक कालखंडात महाराष्ट्रामध्ये सामाजिक सुधारणांसाठी झालेल्या संस्थात्मक प्रयत्नांचा |आढावा घ्या .

प्रश्न ४ . महात्मा फुले यांच्या विचार आणि कृती याचे परीक्षण करा . त्यांनी महाराष्ट्राचा पुरोगामी प्रतिमेचा पाय| कसा घातला याचे वर्णन करा .

जपानचा इतिहास (१८५३ -१९१४)- HCBCS - ३१४

प्रश्न १. जपानची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी थोडक्यात विशद करून 'पारंपरिक जपानी समाजाची ' वैशिष्ट्ये लिहा .

प्रश्न २ . मेईजी कालखंडातील सर्वांगीण सुधारणांवर सविस्तर टिपण लिहा.

प्रश्न ३ . १८९० ते १९१८ या कालखंडात जेनरो प्रभावाच्या कालखंडात ' ' आधुनिक जपान ' ' ची पायाभरणी झाली . स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ . "जपान आणि पहिले महायुद्ध " यावर सविस्तर टिपण लिहा .

एम. ए . भाग २ , सत्र ४

आधुनिक जगाचा इतिहास - (१९४५ - १९९०)- HCBCS-411

प्रश्न १. शीतयुद्ध म्हणजे काय ? या संदर्भात अमेरिका व रशियाच्या भूमिका स्पष्ट करा .

प्रश्न २. चीनमधील साम्यवादी क्रांतीची कारणे स्पष्ट करा .

प्रश्न ३. एकविसाव्या शतकातील माहिती क्षेत्रातील क्रांती या विषयावर निबंध लिहा .

प्रश्न ४ . " जागतिकीकरण " संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करून त्याचे मानवी जीवनावर काय परिणाम झाले याचे विश्लेषण करा .

आधुनिक भारताचा इतिहास - (१९४७ - १९९०)- HCBCS -४१२

प्रश्न १ .भारताच्या फाळणीस कारणीभूत ठरलेले घटक कोणते ?

प्रश्न २ . भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . भारताच्या परराष्ट्रीय धोरणाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा .

प्रश्न ४ . स्वातंत्र्योत्तर काळात भारतात झालेल्या सांस्कृतिक क्षेत्रात झालेल्या विकासावर सविस्तर टिपण लिहा .

२० व्या शतकातील आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास - HCBCS -४१३

प्रश्न १ .वासाहतिक महाराष्ट्रात झालेल्या शेतकरी चळवळींचे स्वरूप स्पष्ट करा .

प्रश्न २ . लोकमान्य टिळक हे भारतीय राष्ट्रसभेचे असे पहिले नेते होय कि ज्यांनी चळवळीला सर्वसामान्यांच्या चळवळीत रूपांतरित करण्याचा प्रयत्न केला . चर्चा करा .

प्रश्न ३ . स्वातंत्र्यलढ्यातील गांधीयुगाचे महाराष्ट्राच्या विशेष संदर्भासह परीक्षण करा '

प्रश्न ४ . संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचे वर्णन करा . हि चळवळ यशस्वी झाली कि अयशस्वी ? का ?

जपानचा इतिहास (1853-1914)- HCBCS -४१४

प्रश्न १ .जपानमधील लष्करशाहीच्या उदयाची कारणमीमांसा करा .

प्रश्न २ . 'जपान आणि दुसरे महायुद्ध ' यावर सविस्तर टिपण लिहा .

प्रश्न ३ . जपानमधील सर्वोच्च नियंत्रण अधिकारी जनरल डग्लस मॅकॉर्थर याची कामगिरी विशद करा .

प्रश्न ४ . जपान -भारत संबंधावर सविस्तर माहिती द्या .

समाजशास्त्र

a सूचना- १.सर्व प्रश्न अनिवार्य.

२.प्रत्येक प्रश्नास १० गुण आहेत .

एम. ए . भाग 1 , सत्र 1

सामाजिक शास्त्राचा आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन -id -१०१

- प्रश्न .१.अंतर्विद्याशाखीयता म्हणजे काय ?अंतर्विद्याशाखीयतेचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा ?
- प्रश्न .२. सामाजिक शास्त्रे अंतर्गत असलेल्या विविध विद्याशाखांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा :?
- प्रश्न . ३ .लो.टिळकांच्या स्वराज्य संकल्पनेची आर्थिक बाजू स्पष्ट करा ?
- प्रश्न .४ .लो .टिळकांच्या चतुःसुत्रीतील स्वराज्य हि संकल्पना आणि बहिष्कार व स्वदेशी हि आर्थिक सूत्रे यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा ?

सामाजिक सिद्धांत – भाग SCBCS-111

- प्रश्न १. वेबरने मांडलेली वर्ग संकल्पना मार्क्सच्या वर्गसंकल्पनेपेक्षा वेगळी कशी आहे ?
- प्रश्न २. मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादाचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
- प्रश्न ३. डर खिमच्या आत्महत्येच्या सिद्धांतावर सविस्तर स्पष्टीकरण करा .
- प्रश्न ४. सामाजिक तथ्यांचा अभ्यास प्रत्यक्ष अनुभवाधिष्ठित असावा .तत्वज्ञानाच्या आधारे नव्हे.का ?

भारताचे समाजशास्त्र भाग- 1-,SCBCS-112

- प्रश्न १ .वर्ण आणि जात यामधील यामध्ये काय फरक आहे ?

प्रश्न २. संस्कृतीकरण म्हणजे काय ? स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न ३ .तुई टूमॉट यांच्या भारतीय जाती व्यवस्थेवर काय विचार आहेत .

प्रश्न ४. जी .एस. घुस्ये हे एक इंडोलॉजिस्ट होते . यावर सविस्तर लेख लिहा .

वंचितांचे समाजाचे समाजशास्त्र भाग -1, SCBCS - ११३

प्रश्न १ .महान परंपरा म्हणजे काय ? त्याचा सांस्कृतिक वर्चस्व टिकविण्यात काय हात होता ?

प्रश्न २ .'गरिबी ' या संकल्पनेवर चर्चा करा

प्रश्न ३ . वंचितांच्या वेगवेगळ्या दृष्टिकोनावर चर्चा करा .

प्रश्न ४ . भारतात क्षेत्रीय वादावर चर्चा करा

ग्रामीण समाजशास्त्र - भाग 1,SCBCS - ११४

प्रश्न १ .ग्रामीण समाजशास्त्र अर्थ स्पष्ट करा .आणि त्याची व्याप्ती विशद करा .

प्रश्न २ .ग्रामीण समाजशास्त्राची ठळक वैशिष्ट्ये याची चर्चा करून भारतासंदर्भात त्याचे महत्व विशद करा

प्रश्न ३. प्राथमिक संस्कृती व शेतकरी संस्कृती यामधील भेद स्पष्ट करा .

प्रश्न ४. ग्रामीण स्तरीकरण आणि सामाजिक गतिशीलता याच्या वैशिष्ट्यांचे विश्लेषण करा .

एम. ए . भाग 1 , सत्र 2

समाजशास्त्रीय सिद्धांत भाग -2,SCBCS - २११

प्रश्न १ .डर श्विमच्या मते धार्मिकतेचे प्राथमिक प्रकार कोणते ? ते अभ्यासण्याचे उद्दिष्ट्य काय होते ?

प्रश्न २. मूल्याधिष्ठित तर्कसंगत क्रिया म्हणजे काय ?

प्रश्न ३. 'नागरी समाज ' हि संकल्पना कोणी मांडली ?सविस्तर स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न ४ .वर्चस्व आणि सामाजिक बांधणी यावर सविस्तर लेख लिहा

भारतीय समाजविचार - भाग SCBCS-२१२

प्रश्न १. मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादाचे भारतीय समाजाच्या संदर्भात कसे समजू शकतो ?

प्रश्न २. स्त्रीवादी सिद्धांत भारतीय समाज व्यवस्थेला समजण्यासाठी उपयुक्त आहे का ?

प्रश्न ३. प्रभुत्वशाली जात या संकल्पनेवर चर्चा करा .

प्रश्न ४. 'राष्ट्र अंतर्गत राष्ट्र' असा हा भारत देश आहे , चर्चा करा

वंचितांचे समाजशास्त्र भाग - SCBCS-२१३

प्रश्न १ . सांस्कृतिकीकरण म्हणजे काय ? हि प्रक्रिया काही उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा .

प्रश्न २ . बंजारा /वंजारी समाजाला कोणत्या प्रकारच्या समस्यांना तोंड द्यावे लागते .

प्रश्न ३. सांस्कृतिक वर्चस्व म्हणजे नेमके काय ?स्पष्टीकरण द्या .

प्रश्न ४. समाज सुधारणा करण्यात महात्मा फुले यांच्या योगदानावर चर्चा करा .

ग्रामीण समाजशास्त्र - भाग -२ , SCBCS-२१४

प्रश्न १. ग्रामीण धार्मिक जीवन आणि सामाजिक गतिशीलता याच्या वैशिष्ट्यांचे विश्लेषण करा.

प्रश्न २. हिंदू सामाजिक जीवनातील धार्मिक मूल्यांचे टीकात्मक विश्लेषण करा .

प्रश्न ३ .जात व्यवस्थेतील 'चालू कल' यावर चर्चा करा .

प्रश्न ४ .ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचे मुख्य वैशिष्ट्य यावर चर्चा करा . भारतीय ग्रामीण भागात गरिबी कशी निर्माण होते ?

-एम .ए -भाग -२ , सत्र -३

विकासाचे समाजशास्त्र -SCBCS-३११

प्रश्न १ .सामाजिक परिवर्तनाची व्याख्या करून त्याचे विविध प्रकार सांगा .

प्रश्न २ . हर्बर्ट स्पेन्सर यांचा सामाजिक उत्क्रांतीवादाचा सिद्धांत स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . सामाजिक बदल व सुव्यवस्था यांच्या संदर्भातील संरचनात्मक कार्यात्मक दृष्टिकोनाचे समीक्षण करा .

प्रश्न ४ . विवेकनिष्ठता विज्ञान व तंत्रज्ञान यांच्या प्रसारामुळे सामाजिक प्रगती होते काय

समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती भाग १ , SCBCS -३१२

प्रश्न १ . सामाजिक संशोधन आणि अहवाल यामध्ये फरक काय आहे ?

प्रश्न २ .वैज्ञानिक किंवा शास्त्रीय संशोधनाचा अर्थ स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . सामाजिक संशोधनाचे प्रकार यावर टीप लिहा .

प्रश्न ४ . सामाजिक संशोधनातील मूलभूत गृहीते यावर टीप लिहा .

नागरी समाजशास्त्र – भाग-2,SCBCS-३१३

प्रश्न १ . शहर आणि श्रमविभाजन यावर एमिल दरखाईम यांचे विचार विशद करा .

प्रश्न २ . नागरवाढीबाबत फर्डिनांड टॉनीस यांचे विचार विशद करा .

प्रश्न ३ . नागरवाड एक जीवनशैली यावरील लुईस वर्थ यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ . ग्रामीण आणि नागरी समाजामधील फरक विशद करा .

जातींचे समाजशास्त्र -SCBCS-३१४

प्रश्न १ . जात आणि वर्ग यांचा अंतर्क्रियांवर टीप लिहा .

प्रश्न २ . भारतातील मार्क्सवाद तज्ज्ञांची वंचिततेवर काय मते आहेत.

प्रश्न ३ . दलित चळवळीवर टीप लिहा .

प्रश्न ४ . भारतीय संविधानात नमूद केलेले आरक्षणविषयक धोरण स्पष्ट करा .

विकासाचे समाजशास्त्र -scbcs -४११

प्रश्न १. १९९० पासून भारतातील लोकसंख्येतील फेरबदल व वाढ स्पष्ट करून लिंगभेद गुंणोत्तर प्रमाण व

स्त्रियांचा दुय्यम दर्जा याचे मूल्यमापन करा .

प्रश्न २ .संघर्षविषयी अभिजात मार्क्सवादी संकल्पना आणि मूलसुधारणवादी सामाजिक परिवर्तनासंबंधी

विवरण करा .

प्रश्न ३. प्रादेशिकतावाद , जातीयवाद व जमातवादाला प्रेरक व पोषक ठरलेल्या , ब्रिटिश वसाहतवाद दृष्टिकोनावर टिप्पणी करा .

प्रश्न ४ . मानवी विकास निर्देशक)HDI) याची माहिती द्या व उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा .

समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती भाग 2 SCBCS -४१२

प्रश्न १ . सामाजिक सर्वेक्षणाचे उद्देश्य किंवा कार्ये काय आहेत ?

प्रश्न २ . सामाजिक संशोधनात वस्तुनिष्ठतेच्या प्राप्तीतील अडथळे कोणते आहेत ?

प्रश्न ३ .सामाजिक संशोधनात गृहिकृत्याचे महत्व आणि उपयोगिता यावर चर्चा करा .

प्रश्न ४ . वर्णनात्मक आणि निदानात्मक संशोधन यातील फरक काय आहे ?

नागरी समाजशास्त्र - SCBCS-४१३

प्रश्न१ .नागरी परिसंस्थेबाबत रॉबर्ट पार्क, इर्नेस्ट बर्जेस आणि रोडेरिक मॅकेन्झी यांचे विचार काय आहेत ?

प्रश्न २. महानगरे आणि मानसिक जीवन यावरील जॉर्ज सीमेल यांचे विचार विशद करा .

प्रश्न ३ 'नागरी जीवनातील सामाजिक स्वरूप'यावर एक निबंध लिहा .

प्रश्न ४ . 'नागरीकरणाचा सामाजिक स्तरीकरणावरील प्रभाव'यावर चर्चा करा .

वंचितांचे समाजशास्त्र - भाग २ , SCBCS -४१४

प्रश्न १ .अभिजन वर्गावर टीप लिहा . ते सत्ता कसे प्राप्त करतात .

प्रश्न २ . कनिष्ठ समाज म्हणजे काय ?त्यात फेरबदल होईल का ?

प्रश्न ३ . जातीयवाद म्हणजे काय ? आजच्या काळात ती वाढती आहे का ? स्पष्टीकरण करा .

प्रश्न ४ . सरकारने कोणत्या मार्गाने राजकीय , सामाजिक व आर्थिक भेदभाव कमी करण्यास प्रयत्न केले ?

राज्यशास्त्र

सूचना- १.सर्व प्रश्न अनिवार्य.

२.प्रत्येक प्रश्नास १० गुण आहेत .

एम. ए . भाग 1 , सत्र 1

सामाजिक शास्त्राचा आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन - id -१०१

प्रश्न .१.अंतर्विद्याशाखीयता म्हणजे काय ?अंतर्विद्याशाखीयतेचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा ?

प्रश्न .२. सामाजिक शास्त्रे अंतर्गत असलेल्या विविध विद्याशाखांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा :?

प्रश्न . ३ .लो.टिळकांच्या स्वराज्य संकल्पनेची आर्थिक बाजू स्पष्ट करा ?

प्रश्न .४ .लो .टिळकांच्या चतुःसुत्रीतील स्वराज्य हि संकल्पना आणि बहिष्कार व स्वदेशी हि आर्थिक सूत्रे यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा ?

भारताचे शासन आणि राजकारण -PCBCS -111

प्रश्न १. भारतीय राज्यघटनेच्या निर्मितीची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्रश्न २ . मूलभूत अधिकार , कर्तव्य आणि मार्गदर्शक तत्वे यांचा आढावा घेऊन मूल्यमापन करा .

प्रश्न ३ . भारतीय संघराज्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून भारतीय संघराज्यासमोरील आव्हानांची चर्चा करा .

प्रश्न ४ . भारताचे राष्ट्रपती आणि पंतप्रधान यांच्या कार्य आणि भूमिकेचा सविस्तर आढावा घ्या.

आंतरराष्ट्रीय संबंध - PCBCS ११२

प्रश्न १ .आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ , स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करून आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या अभ्यासाचे विविध दृष्टिकोन विशद करा .

प्रश्न २ . राष्ट्रसत्ता आणि राष्ट्रहित ह्या संकल्पना स्पष्ट करून त्यांच्या विविध घटकांची चर्चा करा .

प्रश्न ३ .आधुनिक राजकीय व्यवस्थेचा उदय आणि विकास या बाबतची सविस्तर मांडणी करा .
प्रश्न ४.नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्था , तिसरे जग , उत्तर - दक्षिण आणि दक्षिण - दक्षिण संवाद या मुद्द्यांच्या आधारे आंतरराष्ट्रीय राजकारणावर निबंध लिहा .

राजकीय समाजशास्त्र - PCBCS -११३

प्रश्न १. राजकीय समाजशास्त्राचा अर्थ , स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करून राजकीय समाजशास्त्राचा वाढ आणि विकासात कार्ल मार्क्स आणि मॅक्स वेबरचे योगदान स्पष्ट करा .
प्रश्न २ . राजकीय बदल , राजकीय आधुनिकीकरण आणि विकास ह्या संकल्पनांचा सविस्तर आढावा घ्या .
प्रश्न ३ . राजकीय संस्कृती आणि राजकीय सामाजिकरण ह्या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा .
प्रश्न ४ .राजकीय सहभाग हि संकल्पना स्पष्ट करून राजकीय सहभागाची विविध साधने आणि सहभागातील आव्हाने यांची चर्चा करा .

आधुनिक भारतीय राजकीय विचारवंत - PCBCS -११४

प्रश्न १ .राजा राममोहन रॉय यांचे सामाजिक व राजकीय विचार सविस्तर मांडणी करा
प्रश्न २ . अरविंदो घोष यांच्या विचारांचे तत्कालीन परिस्थितीत असलेले महत्व स्पष्ट करा .
प्रश्न ३. लोकमान्य टिळकांचे राजकीय विचारांचे सविस्तर विवेचन करा .
प्रश्न ४ . महादेव गोविंद रानडे यांच्या सामाजिक व राजकीय विचारांची सविस्तर मांडणी करा .

एम . ए भाग 1 , सत्र २

भारताचे शासन आणि राजकारण - भाग २ , PCBCS -२११

प्रश्न १ .भारतातील न्यायव्यवस्था स्पष्ट करून सर्वोच्च न्यायालयाचे महत्व सविस्तर स्पष्ट करा .
प्रश्न २ . भारतातील पक्षपद्धतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा आणि विविध पक्षांच्या विचारसरणीचा आढावा घ्या .
प्रश्न ३ .भारतीय निवडणूक प्रक्रियेत वर्ग ,धर्म आणि जात यांच्या भूमिकेचा सविस्तर आढावा घ्या .
प्रश्न ४ .भारतातील १९५२ ते २०१४ पर्यंतच्या लोकसभेच्या सार्वत्रिक निवडणुकांचे , निवडणुका निहाय सविस्तर विश्लेषण करा .

आंतरराष्ट्रीय संबंध भाग २ - PCBCS -२१२

प्रश्न १ . आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील विविध प्रादेशिक संघटनांचा उदय , विकास स्पष्ट करा .
प्रश्न २ . आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील निशस्त्रीकरण आणि शस्त्र संघर्ष ह्या संकल्पना स्पष्ट करून शस्त्र - शस्त्रास्त्र स्पर्धा नियंत्रित करण्यासाठी केल्या गेलेल्या प्रयत्नांचा आढावा घ्या .
प्रश्न ३ .संयुक्त राष्ट्र संघटनेचे स्वरूप स्पष्ट करून त्याच्या उद्दिष्ट्ये पूर्तीचे मूल्यमापन करा .
प्रश्न ४ . आंतरराष्ट्रीय संबंधातील दहशतवाद , मानवी अधिकार आणि पर्यावरणवाद ह्या संकल्पनांच्या आधारे सविस्तर निबंध लिहा .

राजकीय समाजशास्त्र - PCBCS -२१३

प्रश्न १. सामाजिक चळवळींचे स्वरूप स्पष्ट करून सामाजिक चळवळींचा राजकीय प्रक्रियेवरच्या प्रभावाची चर्चा करा .

प्रश्न २. 'राजकीय अभिजन ' संकल्पना स्पष्ट करून 'मोस्का' पॅटो' आणि सी .राईट यांचे अभिजन संकल्पनेबाबत विचार स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . निवडणुकीच्या प्रक्रियेत पक्षीय राजकारणाचा आढावा घेऊन आघाड्यांचे राजकारण सविस्तर मांडा.

प्रश्न ४ . हितसंबंधी गट आणि दबाव गट यांची राजकीय प्रक्रियेतील भूमिका विशद करा .

आधुनिक भारतीय राजकीय विचारवंत - PCBCS -214

प्रश्न १ . महात्मा गांधी व मोहम्मद जिना यांचे ब्रिटिश विरोधी लढ्यातील भूमिका स्पष्ट करा .

प्रश्न २ . जयप्रकाश नारायण यांची आणीबाणीच्या काळातील राजकीय भूमिकांची समीक्षा करा .

प्रश्न ३ . विनायक दामोदर सावरकर यांच्या जीवनकार्य आणि राजकीय विचारांचा सविस्तर आढावा घ्या .

प्रश्न ४ . डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे भारताच्या संविधान निर्मितीतील योगदान स्पष्ट करा .

एम. ए. भाग २ , सत्र ३

राज्यशास्त्र सिद्धांत भाग १ - PCBCS -3११

प्रश्न १ .राजकीय सिद्धांतांचे स्वरूप , महत्व ज्हास व पुनरागमन ह्या मुद्द्यांचा आधारे चर्चा करा .

प्रश्न २.राज्य ,उदारवाद , मार्क्सवाद व नवं मार्क्सवादाचीचर्चा करा .

प्रश्न ३ .राजकीय सत्ता व राजकीय अधिमान्यता यामधील परस्पर संबंध यावर निबंध लिहा .

प्रश्न ४ .राजकीय अधिमान्यता आणि राजकीय कर्तव्य यातील फरक व सारखेपणा यांच्या आधारे स्पष्ट करा .

संशोधन पद्धती भाग १ - PCBCS -3१२

प्रश्न १ .समाजशास्त्रीय संशोधनाचे स्वरूप ,महत्व व मर्यादा स्पष्ट करा .

प्रश्न २ .सामाजिक शास्त्रे संशोधनाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . संशोधन आराखडा ,संशोधन प्रश्न ,व गृहीतके यावर निबंध लिहा .

प्रश्न ४ . गृहीतके व उद्दिष्ट्ये हे परस्पर संबंधात असतात हे वाक्य सविस्तर स्पष्ट करा .

लोकप्रशासन भाग १ -PCBCS -३१३

प्रश्न १.लोकप्रशासनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करून लोकप्रशासन अभ्यासाचे विविध दृष्टिकोन स्पष्ट करा

प्रश्न २ .सिद्धांत व तत्वे यांच्या आधारे संघटना या संकल्पनेवर निबंध लिहा .

प्रश्न ३ .मुख्य कार्यकारी अधिकारी ह्या संकल्पनेवर पुढील मुद्द्यांच्या आधारे निबंध लिहा .

स्टाफ लाईन , एजन्सी विभाग ,कमिशन बोर्ड आणि पब्लिक कॉर्पोरेशन

प्रश्न ४ .कर्मचारी प्रशासन पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा .

नोकरशाही ,नागरी सेवा ,सर्वसाधारण ते विशेष तज्ञ,प्रशिक्षण ,

भारताचे परराष्ट्रीय धोरण भाग १ - PCBCS -३१४

प्रश्न १ . आदर्शवाद व वास्तववादाच्या काळातील भारतीय विदेश नीतीचा उगम व विकास स्पष्ट करा .

प्रश्न २ . अलिप्त राष्ट्र संघटना चळवळ भारतीय विदेशी नीतीच्या अभ्यासातील महत्वाचा भाग म्हणून चर्चा करा .

प्रश्न ३ . अलिप्त राष्ट्र चळवळीचे भारतीय परराष्ट्रीय धोरण म्हणून असलेले महत्त्व स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ .संयुक्त राष्ट्रसंघात भारत ह्या विषयावर निबंध लिहा .त्याबरोबर संयुक्त राष्ट्रसंघात भारताचे कायम सदस्यत्व ह्या मुद्द्यावर चर्चा करा .

पाश्चिमात्य राजकीय विचारवंत भाग १ -PCBCS -३१५

प्रश्न १ .एँरिस्टोस्टेलने केलेले शासनसंस्थेचे वर्गीकरण करून चर्चा करा .

प्रश्न २ .प्लेटोचा साम्यवाद यावर निबंध लिहा .

प्रश्न ३ .लॉकने मांडलेल्या राज्य ह्या संकल्पनेचे निकष स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ .हॉब्जने मांडलेली मानवी स्वभावाची संकल्पना व सामाजिक करार सिद्धांतांची चर्चा करा .

तुलनात्मक शासन आणि राजकारण -PCBCS -३१६

प्रश्न १ .तुलनात्मक राज्यशास्त्र अर्थ ,स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा .

प्रश्न २ .राजकीय व्यवस्थेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा .व उदारमतवादी लोकशाही व एकाधिकारशाही राजकीय व्यवस्थेचे सविस्तर वर्णन करा .

प्रश्न ३ . तुलनात्मक राजशास्त्राच्या अभ्यासाचे विविध दृष्टिकोन स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ संविधानवाद व संघवाद यावर निबंध लिहा .

एम.ए . २ , सत्र ४

राजकीय सिद्धांत -PCBCS -४११

प्रश्न १ .सार्वभौमकता ह्या संकल्पनेवर निबंध लिहा .

प्रश्न २ .विकास हि संकल्पना स्पष्ट करून विकास सिद्धांतांची चर्चा करा .

प्रश्न ३ .राजकीय सिद्धांतातील मूलभूत संकल्पना स्पष्ट करा . (स्वातंत्र्य , समता, न्याय)

प्रश्न ४ .राजकीय सिद्धांताच्या अभ्यासातील नवीन दृष्टीकोनाची चर्चा करा .

संशोधन पद्धती भाग २ -PCBCS -४१२

प्रश्न १ .आदर्श संशोधन अहवालाच्या विविध टप्पे आणि पातळी यांची चर्चा करा .

प्रश्न २ . माहिती व माहितीचे प्रकार स्पष्ट करून माहिती संकलनाकरिता केल्या जाणाऱ्या विविध पद्धतींची मांडणी करा .

प्रश्न ३ .तथ्यसारणीकरण व तथ्य विश्लेषण ह्या विषयावर निबंध लिहा .

प्रश्न ४ .सामाजिक शास्त्रातील संशोधनात संशोधनात संगणकाचे महत्व सविस्तर विशद करा .

लोकप्रशासन भाग २ -PCBCS -४१३

प्रश्न १ .भारतातील आर्थिक प्रशासन व अंदाजपत्रकीय तरतुदी विशद करा .

प्रश्न २.लोकप्रशासनात प्रशासकीय हस्तक्षेप व अंदाजपत्रकीय ह्या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा .

प्रश्न ३.भारतातील भ्रष्टाचाराची समस्या व उत्तरदायित्व ह्या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ प्रशासकीय कायदे , प्रदत्त अधिनियम ,व प्रशासकीय न्याय यावर निबंध लोह .

भारताचे परराष्ट्रीय धोरण भाग २ -PCBCS - ४१४

प्रश्न १. भारताच्या सुरक्षा धोरणानुसार भारताचे अणुधोरण स्पष्ट करा .

प्रश्न २ .पाकिस्तान ,नेपाळ, श्रीलंका , बांगलादेश यांच्या संदर्भात असलेले भारताचे विदेशी धोरण स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ .निःशस्त्रीकरण , शास्त्र नियंत्रण , सिटी संकल्पना स्पष्ट करा .

प्रश्न ४ .भारतीय विदेश धोरणानुसार असलेल्या प्रमुख प्रश्नांवर चर्चा करा .

पाश्चिमात्य राजकीय विचारवंत -भाग २ -PCBCS -४१५

प्रश्न १ .सामाजिक करार सिद्धांत व सामूहिक ईहा संकल्पना स्पष्ट करा .

प्रश्न २ .राज्य व शासन याविषयी रूसो चे विचार सविस्तर स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ .विरोधविकासवाद ,ऐतिहासिक भौतिकवाद व इतिहासाचे टप्पे यांची सविस्तर मांडणी करा .

प्रश्न ४ . द्वंद्व वादावर हेगेल ने मांडलेले विचार स्पष्ट करा .

तुलनात्मक शासन भाग २ - PCBCS -४१६

प्रश्न १ .ब्रिटन व अमेरिकेच्या शासनाचे सविस्तर वर्णन करा .

प्रश्न २ . भारत , फ्रांस , अमेरिका , व ब्रिटनच्या कार्यकारी मंडळाची भूमिका व कार्य स्पष्ट करा .

प्रश्न ३ . राजकीय पक्ष संकल्पना विशद करून अमेरिका व भारतातील पक्ष पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा .

प्रश्न ४. अमेरिका , ब्रिटन , स्विट्झर्लंड , भारत व फ्रांसच्या कायदेमंडळाच्या स्वरूप विशद करा .

NEHRU INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE

ECONOMICS

Instruction -1) All questions are compulsory.

2) Each question carry equal 10 marks.

M.A .1 ,, Sem 1 ,

Interdisciplinary Approach to Social Sciences – Id -101

Q 1. What is interdisciplinary study ? Describe the importance of it .

Q 2. Explain an economic approach of “Swarajy (self rule)” concept put by Likmanya Tilak .

Q 3. Describe the interrelationship between “Swarajy ” and economic equations like boycott and Swadeshi (indigenous)

Q 4. Explain the interrelationship between the various disciplines within social science .

Micro Economic Analysis – 1-ECBCS-111

Q.1 Discuss the elasticity of demand . Explain the factors , which determine the elasticity of demand for a commodity .

Q. 2 Discuss critically the revealed preference theory .

Q . 3 How is price determined under perfect competition ? Explain with the help of diagram .

Q.4 Explain critically the conditions for short –run monopoly equilibrium .

Economics of Growth & Development – 1-ECBCS 112

Q.1 Explain the concepts of economic growth and economic development and differentiate between them .

Q. Explain the concept of human development . How is it measured ?

Q.3. Critically examine Lewi’s theory of unlimited supplies of labour .

Q.4 Discuss the theory of unbalanced growth and bring out the merits and demerits of this theory .

Economics of Agriculture – 1- ECBCS -113

Q.1 What is agricultural economics ? Explain the nature and scope of it .

Q.2 Evaluate Shultz's Theory of Agricultural Development .

Q. 3 Explain critically the land reforms in India .

Q.4 Evaluate following farming system in India.

a) peasants Farming System b) Contract Farming System

Economics of Industries -1 – ECBCS -114

Q.1 Explain critically the Weber's theory of industrial location .

Q.2 Give the meaning of industrial organisation . Discuss the types of it .

Q.3 What is industrial location ? Discuss the factors determining the industrial location .

Q.4 Discuss the regional disparities in industrial development in India .

M.A .1 ,, Sem 2

Micro Economic Analysis -2 – ECBCS 211

Q.1 Critically Explain Baumol's model of sales maximisation .

Q.2 Critically discuss the modern theory of rent .

Q.3 State and examine the marginal productivity theory of wages .

Q.4 Explain Arrow's impossibility theorem .

Economics of Growth and Development – ECBCS -212

Q.1 Explain the concept of poverty . Differentiate between absolute and relative poverty .

Q.2 Describe the various ways in which agriculture contributes to economic development .

Q.3 In what ways does international trade contribute to economic development ?

Q.4 Describe the role of Fiscal Policy in economic development .

Economics of Agriculture- ECBCS -213

Q.1 Discuss following agencies of rural finance in india .

A)Co operative Bank B)Commercial Bank

Q.2 What are the problems of agricultural marketing system in india ? Discuss its measures .

Q.3 What is sustainable development of agriculture ? Explain the factors determining it .

Q.4 Discuss critically the agricultural price policy in india .

Economics of Industries – ECBCS -214

Q.1 Explain critically the industrial policies in india .

Q.2 Discuss the regional disparities in industrial development in india .

Q.3 Explain the need and types of industrial finance .

Q.4 Discuss the development of Small Scale & Cottage industries in India .State its problem .

M.A. 2 , Sem 3

Macro Economic Analysis -1- ECBCS -311

Q.1 What is national income ? Explain the methods of measuring national income .

Q.2 Explain Keyne's Psychological Law of Consumption ..

Q.3 Short Notes

A) Accelation B) Multiplier

Q.4 What is money ? Describe the constituents of money (M1 to M4) and factors determining money supply .

Research Methodology – ECBCS 312

Q.1 Explain the criteria of good social research . Discuss the difficulties in social research in india .

Q.2 Write the meaning of research design . Discuss any two types of research design .

Q.3 Write the meaning of sampling . Discuss the features of good .

Q.4 Discuss following types of sampling techniques ; a) simple Random Sampling b) Stratified

Economics of Labour -1- ECBCS 313

- Q.1 Describe the characteristics of labour markets in developing countries .
- Q.2 What are the causes and effect of mobility of labour .
- Q.3 Explain the concept of productivity of labour .How is it measured ?
- Q.34. Explain the relationship between inflation and wages.

Public Economic – ECBCS 314

- Q.1 Analyse the role of the government in a mixed economy .
- Q.2 Critically explain the theory of club gooda.
- Q.3 Explain the zero base budgeting technique and bring out its merit and demerits .
- Q.4 Explain the problem of double taxation and how it can be avoided .

Gender and Development-ECBCS -315

- Q.1 Explain the concept of women's studies and bring out its importance .
- Q.2 Compare the status and functions of woman in matriarchal and patriarchal society .
- Q.3 Discuss the causes of decilining sex ratio in india .
- Q.4 Discuss the various factors that affect decision making by women .

Demography – ECBCS -316

- Q.1 Discuss critically the theory of demographic transition .
- Q.2 Discuss the trends inglobal population growth in twentieth century .
- Q.3 Explain following
 - a) Age structure in the developing countries
 - b)sex structure in the developing countries
- Q.4 What is fertility ?Discuss critically the factors affecting fertility .

M.A .2 ,, Sem 4

Macro Economic Analysis -1- ECBCS 411

- Q.1 Critically explain keynes's liquidity preference theory of interest .
- Q.2 Discuss William J. Baumol's approach to the Demand of interest .
- Q.3. Define inflation . What are the various types of inflation .
- Q.4 What is trade cycle ? Discuss various measures to control trade cycles.

Reaearch Methodoligy – 2- ECBCS -412

- Q.1 Discuss the observation method in social research .
- Q.2 Describe the merits and demerits of questionnaires .
- Q.3 Describe various sources of secondary data .
- Q.4 Discuss the steps in research report writing .

Economics of Labour – 2- ECBCS 413

- Q.1 Describe the growth of the trade union movement in india .
- Q.2 Write a note on the social security provision in india.
- Q.3 Explain the concept , scope and objective of labour welfare .
- Q.4 Describe the major problems of labour in india at present .

Public Economic -2- ECBCS-414

- Q.1 Describe the sources of external department and its effect on the economy .
- Q.2 Discuss the objectives of fiscal policy in developed and developing countries .
- Q.3 What is deficit financung and what is its role in economic development .
- Q.4 Describe the mechanism of transfer of resources from the union to the states in india .

Gender and Development -2 –ECBCS-415

Q.1 Explain the factors affecting the supply of and demand for female labour in developing countries .

Q.2 What are the various social security provision meant specially for women.

Q.3 Explain the role played by voluntary organizations and self help groups in providing social security to women.

Q.4 Discuss the role of the Panchayats in women's empowerment in India .

Demography -2 – ECBCS -416

Q.1 Define the concept of migration .Explain the types of migration .

Q.2 State the meaning of urbanization . Discuss the factor affecting urbanization and its effects on the society .

Q.3 Write short notes on

a) Census of India b)Trends in population growth rates in India

Q.4 Describe critically the population policy in India .

History

M.A. 1, Sem, 1

Instruction -1) All questions are compulsory.

2) Each question carry equal 10 marks.

Interdisciplinary Approach to Social Sciences – Id -101

Q 1.What is interdisciplinary study ?Describe the importance of it .

Q 2. Explain an economic approach of "Swarajy (self rule)"concept put by Likhmanya Tilak .

Q 3. Describe the interrelationship between "Swarajy " and economic equations like boycott and Swadeshi (indigenous)

Q 4. Explain the interrelationship between the various disciplines within social science

Theory of History-HCBCS-111

1. Give various definitions of History and explain what is History.
2. Explain the scope of History and describe the relationship of History with other disciplines.
3. Explain the characteristics of Greco-Roman Historiography.
4. Critically evaluate the contribution Marxist historiography to Indian History.

Ideas and Institution in Ancient India-HCBCS-112

1. Explain with examples the various types of source material for reconstructing the history of India in pre-modern times.
2. Take a review of the religious ideas of Indian society from Early Vedic to Later Vedic stage.
3. Critically evaluate Kautilya's Arthashastra as a source for understanding the nature of state mechanism in Ancient India.
4. Analyse the socio-cultural conditions that necessitated the rise of new religious sects in the sixth Century B.C.

Administrative History of Maratha-HCBCS-113

1. Write a descriptive note on the sources of Maratha history.
2. Discuss about the Ashtpradhan Mandal of Maratha.
3. Evaluate the regime of Shivaji as a popular ruler of the masses.
4. Write a note on the sources of state income and items of state expenditure of the Maratha.

History of China (1839-1935)-HCBCS-114

1. State the causes of the Taiping Rebellion and discuss the programme of Taiping.
2. Evaluate the role of Dr. Sun-yet-Sen called the 'Creator of Modern China'.
3. Explain in brief the economic and military reforms of Chiang Kai-Shek?
4. Write a descriptive note on May 4th Movement. (1919)

M.A. 1, Sem-2

Practice of History –HCBCS-211

1. Describe with examples the various types of historical sources.
2. Explain the nature and significance of external and internal criticism.
3. Explain in detail the problems of Indian Historiography.
4. Describe in detail the contribution of 'Subaltern studies school' to the field of Indian Historiography.

Ideas and Institute in Medieval India – HCBCS 212

- Q.1 Examine the Bhakti Movement as an attempt to bring about Social harmony .
- Q.2 Examine the nature of evolution of state in Mughal India .
- Q.3 Trace the evolution of Indo – Islamic architecture with examples .
- Q.4 Examine the Salient features of the Vijaynagar state as a medieval regional state .

Socio Economic History of Maratha – HCBCS – 213

- Q.1 Discuss the various aspects of community life under the Maratha.
- Q.2 Critically examine the nature of Vatandari System under the Maratha.
- Q.3 Examine the system of land and revenue administration under the Maratha.
- q.4 Examine the nature of the Trade and Commerce under the Maratha.

History of China (1936-1990)- HCBCS-214

- Q.1 Write a descriptive note on Mao's Long March .
- Q.2 Explain in detail "The Chinese Civil War"(1945-1949).
- Q.3 Write a descriptive note on the Cultural Revolution of China .
- Q.4 Explain in detail China – India relations.

M.A. 2 , Sem 3,

History of the Modern World (1870-1945) –HCBCS 311

- Q.1 Explain the causes of World war 1 ?
- Q.2 What were the effects of the Russian Revolution .

Q.3 What is Nazism ? Analyse the main features of Nazism .

Q.4 What were the consequences of World War 2 ?

History of Modern India (1857-1947)- HCBCS -312

Q.1 Describe the Anglo –Mysore relations with reference to the Angli –Mysore Wars.

Q.2 Examine the factors that were responsible for the Revolt 1857.

Q.3 Discuss the causes &consequences of the Revolt 1857.

Q.4 Give an account of the contribution of Lokmanya Tilak to Indian Freedom Movement.

History of Modern in 19 th Century Maharashtra – HCBCS -313

Q.1Examine the social condition in Maharashtra on the eve of the fall of the Peshawas. Do you think that the social conditions accelerated the fall ?Why .

Q.2 Examine the change in administrative and bureaucratic structures in Maharashtra in the initial phase of colonial rule.

Q.3 Examine the institutional efforts in bringing about social reforms in colonial Maharashtra .

Q.4 Examine the thoughts and actions of Mahatma Phule and describe how they form the basis of the Progressive image of Maharashtra .

History of Japan (1853 -1914)- HCBCS -314

Q.1 Explain in brief Japan's Historical background and describe the salient features of traditional society of Japan.

Q.2 Write a descriptive note on the various reforms of Meiji Era .

Q.3 The foundation of Modern Japan were laid during the period of Jenro influence between 1890-1918. Discuss.

Q.4 Write a descriptive note on 'Japan and first world

M.A. 2 , Sem 4

History of the Modern World (1870-1945) –HCBCS 411

Q.1 What is Nationalism Movement ? Explain its features .

Q.2 What was the role of Mao-tse-tung in Communist Revolution in China .

Q.3 State the importance of Communication and Information Revolution in the twenty first century .

Q.4 How the Cold War ended and explain its effect on the world .

History of Modern India (1857-1947)- HCBCS -412

Q.1 What were the factors responsible for the partition of India .

Q.2 Explain the salient features of the Indian Constitution .

Q.3 Take a review of the development of Science and Technology in india after independence .

Q.4 Write a descriptive note on the development of indian Society after independence in the field of Education and Status of Women.

History of Modern Maharashtra in 20 th Century – HCBCS -413

Q.1 Examine the nature of peasant movement in colonial Maharashtra .

Q.2 Lokmany Tilak was the first political leader of the Congress who strived to give it a mass base. Discuss.

q.3 Examine the Gandhian phase of the India Freedom struggle with special reference to Maharashtra.

Q.4 Account for the Samyukt Maharashtra Movement. Was it a success or failure ? why?

History of Japan (1914 -1990)-HCBCS -414

Q.1 Discuss various causes for the Militarism in Japan.

Q.2 Write a descriptive note on Japan and the Second World War.

Q.3 Examine the contribution of Dougl'a's McArther in the development of Japan.

Q.4 Write a detailed note on Japan-India commercial cooperation.

Political Science

M.A. 2 , Sem 3,

Political Theory -1- PCBCS-311

Q.1 Discuss Political Theory with the help of following points nature , significance decline revival.

Q.2 Discuss modern theories of State , Liberal, Marxist and neo –Marxist .

Q.3 Write an essay on the correlation among political Power and Political Theory .

Q.4 Write an essay on the differentiations and similarities among Legitimacy and Political. Q.1 .

Research Methodology – PCBCS --312

Q.1 Discuss meaning nature . importance and limitations of Social research .

Q.2 Explain various methods of social science research .

Q.3 write an detail essay on research Problem and Hypothesis.

Q.4 Explain the statement objective and Hypothesis are correlated .

Public Administration – PCBCS-313

Q.1 Explain the nature and scope of Public Administration and various approaches to the study of Public Administration .

Q.2 write an essay on Organization with the help of – its theories and principles.

Q.3 Write an essay on Chief Executive ,with the help of further points and line , Agencies , Department , Commissions and Boards , Public corporations.

Q.4 Explain personal Administration with special reference to bureaucratic , civil service , Generalist-specialist , neutrality and training .

Indian Foreign Policy -1-PCBCS-314

Q.1 Explain ,Origin and development of indian foreign policy with idealist and realist phase.

Q.2 Discuss Non-Alignment Movement and its relevance as an important part of india's foreign policy.

Q.3 Discuss determinants and domestic compulsion to the India's foreign policy.

Q.4 Write an essay on the role of India in UN.

Western Political thoughts -1, PCBCS-315

Q.1 Discuss, Aristotle's classification of Government.

Q.2 Write an essay on 'Theory of Communism' of Plato.

Q.3 Explain Characteristics of Locke's State.

Q.4 Discuss; Human nature and social Contract Theory of Hobbes.

Comparative Government and Politics -1 – PCBCS-316

Q.1 Discuss, Meaning, nature and scope to the Comparative Politics.

Q.2 Explain different types of political system and give detail comparison among Liberal, Democratic and Authoritarian.

Q.3 Discuss modern approaches to the study of comparative politics –system and structural Functional approach, Development approach, Marxist approach.

Q.4 Write an essay on 'Constitutionalism and 'Federalism'.

M.A. 2, Sem-4

Political Theory -2- PCBCS -411

Q.1 Write an detail essay on 'Sovereignty'.

Q.2 Discuss various of development, (under development and development).

Q.3 Discuss key concepts of Political theory. (Liberty, Equality, and justice).

Q.4 Discuss, 'Feminism' and Environmentalism' as a recent trend in political theory.

Research Methodology -2 – PCBCS -412

Q.1 Describe various types of steps and stages of ideal research report.

Q.2 Discuss various types of data and explain detail methods data collection.

Q.3 Write an essay on data processing and data analysis.

Q.4 Write an essay on the use of computer in social science research.

Public Administration – PCBCS -413

Q.1 Explain Financial Administration and Budgetary Process in India.

Q.2 Write an essay on “Accountability and Administrative control in Public Administration .’

Q.3 Discuss the problems of corruption in india and its eradication model(Ombudsman,,Lokpal and Lokayukt CVC- Central Vigilance Commission)

Q.4 Write an essay on ‘Administrative Law –delegated legislation , Administrative Tribunals.

Indian Foreign Policy – PCBCS-414

Q.1 Explain Nuclear Policy as a India’s Security Policy .

Q.2 Discuss Indias Foreign Policy towards Neighbours ;Pakistan, Nepal, Shrilanka, Bangladesh .

Q.3 Write an essay on Major global issues like disarmament and Arms control , CTBT, NPT.

Q.4 Discuss major challenges before Indian foreign policy . (Terrorism, Cross-border disputes.

Western Political Thoughts – PCBCS -415

Q.1 Discuss in details “social Contact theory ‘ and General Will ‘ of Roussou.

Q.2 Discuss , Dialectical Method, Historical Materialism and stage of History .

Q.3 Discuss the Concepts of ‘Representative Government and Proportional Representation .

Q.4 What is justice ? Explain in details various types of justice according to John Rawls.

Comparative Government and Politics -2- PCBCS-416

Q.1 Discuss Government structure of UK and USA .

Q.2 Compare with role and functions of an Executive of USA , Uk,Switzerland, India, France.

Q.3 Explain ;Political Parties and nature of party systems among U.S.A. and India.

Q.4 Discuss an administrative and bureaucratic model among USA, Uk,Switzerland , India and France .

SOCIOLOGY

M.A. 1, Sem, 1

Instruction -1) All questions are compulsory.

2) Each question carry equal 10 marks

Social Theory – I-SCBCS-111

1. How is the concept of 'class' as developed by Weber different from that of Marx?
2. Elaborate Marx's materialistic theory of history.
3. Write in detail on the theory of suicide given by Durkheim.
4. Social facts have to be studied empirically, not philosophically. Why?

Sociology of India – I-SCBCS-112

1. What is the difference between Varna and Jati?
2. What do you understand by the term Sanskritisation?
3. What are the views of Louis Dumont on caste system in India
4. G. S. Ghurye was an Indologist. Write a note on this.

Sociology of Marginalised Communities – I- SCBCS – 113

1. Enumerate the various theories of marginalization.
2. Define the term de-notified tribe. What are the problems faced by this community.
3. Assess the problem of regionalism in India.
4. Examine the concept of casteism. Is casteism on the rise in India in contemporary times? Why do you think so?

Rural Society in India - I -SCBCS – 114

1. Describe the meaning of Rural Sociology. Describe its scope.
2. Discuss the salient features of rural sociology and its importance in the Indian context.
3. Explain differences between Primitive Culture and Peasant Culture.

Analyse the distinct features of rural stratification and social mobility. SEMESTER II

M.A. 1, Sem-2

Social Theory II- SCBCS – 211

1. What according to Durkheim are the 'elementary forms of religious life'? What was the aim of studying those?
2. What does 'base' and 'superstructure' mean?
3. What is meant by value (Wert) rational action?
4. Who put forward the concept of 'civil society'. Elaborate.

Sociology of India – II -SCBCS – 212

1. How can we understand Historical Materialism in the context of Indian society?
2. Can feminist theory provide answers about the Indian social system?
3. Discuss the concept of 'Dominant Caste'.
4. The Indian Nation constitutes nations within nations. Discuss.

Sociology of Marginalised Communities – 2 SCBCS – 213

1. What do you understand by the term Sanskritisation? Illustrate with a few examples. Do you think this process is in operation in contemporary times?
2. What are the problems faced by nomadic tribes in India.
3. What is meant by cultural hegemony? Elaborate.
4. Assess the role of Mahatma Phule in the field of social reform.

Rural Society in India – II- SCBCS – 214

1. Explain the rural religious system and its bearing on social life.
2. Critically analyse religious values in Hindu social life.
3. Discuss the recent trends in the caste system.
4. Discuss the main features of rural economy. How does it create poverty in rural India.

M.A. 2 , Sem 3

Sociology of Development –1- SCBCS-311

Q.1 Define the concept of social change and various forms of social change.

Q.2 Explain the concept of evolution as a process of change .

Q.3 Does the spread of rationality, science and technology, lead to progress.

Q.4 Analyse the structural functional perspective regarding social change and social order.

Methods in Social Research --1-SCBCS- 312

Q.1 What is the difference between social research and report writing?

Q.2 What is the meaning of scientific methods.

Q.3 Write a note on types of social research

Urban Sociology -1- SCBCS-313

Q. 1 Elaborate the view of Emile Durkheim on the 'city' and the division of labour.

Q. 2 Elaborate the views of Ferdinand Tönnies on the dichotomy model.

Q.3 describe the theory of urbanism as a way of life by Louis Wirth.

Q.4 Explain the difference between rural and urban communities.

. Theorizing Caste – 1 – SCBCS -314

Q. 1 Examine the caste –class relationship in India.

Q. 2 Write a note on the contribution of Marxist in India on domination and marginalisation.

Q. 3 Write a short note on Dalit Movement in India.

Q. 4 Write a note on positive discrimination as enumerated in the constitution in India.

Sociology of Globalization -1-SCBCS -315

Q. 1 What is meant by Globalization?

Q. 2 What is meant by liberalisation? How does it differ from privatisation?

Q. 3 What is meant by 'McDonaldisation' of tradition?

Q. 4 How does Gramsci's theory of cultural hegemony fit into the concept of globalisation?

M.A. 2, Sem 4

Sociology of Development –2-SCBCS -411

Q.1 Examine the demographic change in India since 1990 and analyse the issue of sex-ratio

And low status of women .

Q.2 Elucidate the classical Marxian concepts of social conflict and radical social change .

Q.3 Comment on the British colonial policy , which strengthened forces of regionalism , casteism and Communalism.

Q.4 What is the Human Development Index (HDI) ? what is it's purpose.

Methods in Social Research -2-SCBCS -412

Q. 1 What is the objective of social survey ?

Q. 2 What are the hurdles in achieving objectivity in social research ?

Q. 3 Discuss the importance of hypothesis in social research .

Q. 4 What are the differences between descriptive and What are its types ?

Urban Sociology -2 –SCBCS -413

Q. 1 What are the views of Robert , E. Park, Ernest Burgess on urban community behaviour and urban ecology .

Q. 2 Elaborate the views of George Simmel' on the metropolis and mental life .

Q. 3 Write an essay on 'Social aspects of urban life .'

Q. 4 Discuss ' the impact of urbanization on social stratification .

Theorizing Caste -2- SCBCS-414

Q. 1 What is the meaning of communalism ? How and why does it occur ?

Q. 2 What do you understand by the term 'dominant caste / What role do these castes play in politics and does this lead to marginalisation of other communities ?

Q. 3 Write a note on slums and underdevelopment .

Q. 4 Examine the measures taken by the government to reduce inequalities.

Sociology of Globalization – 2- SCBCS -415

Q. 1 Does globalisation threaten the sovereignty of a nation –state / How ?

Q. 2 What is meant by consumerism ? How has the Indian society reacted to this process ?

Q. 3 What is the Marxist view on globalisation .

Q. 4 Does globalisation push for homogenisation of culture ? If so how /